

แนวทางการยกระดับวิชาชีพครูตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

นางจุฑานาถ ภูเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท.ศ. 2529

ISBN 974 - 567 - 218 - 1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012145

±15312094

**GUIDELINES FOR THE PROMOTION OF TEACHING PROFESSION
ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE
TEACHING PROFESSION EXPERTS**

Mrs. Chuthanart Phucharoen

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University**

1986

ISBN 974 - 567 - 218 - 1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการยกระดับวิชาชีพครูตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

โดย

นางจุฑานาถ ภูเจริญ

ภาควิชา

ศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบริรักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

พร้อมทั้งการประกันการมีงานทำ การให้จังหวัดคัดเลือกนักศึกษาครูไปเรียนในสถาบันฝึกหัดครูของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเสนอให้สร้างเครื่องมือวัดความถนัด บุคลิกภาพ และทัศนคติ

1.2 สถาบันผลิตครู ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสถาบันผลิตครูยังไม่สามารถผลิตครูได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ครู ขาดการประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูด้วยกัน การกระจายอัตรากำลังและทรัพยากรในสถาบันผลิตครูยังไม่เหมาะสม อาจารย์ในสถาบันผลิตครูขาดประสบการณ์ในโรงเรียนประถมและมีขุมศึกษาสำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือการกำหนดนโยบายค้ำสถาบันผลิตครูให้ชัดเจน การเพิ่มบทบาทค้ำบริการทางวิชาการแก่สถานศึกษาในท้องถิ่น การกระจายอัตรากำลังอาจารย์ในสถาบันผลิตครูให้เหมาะสม การกำหนดนโยบายให้รับบรรจุอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในโรงเรียนเป็นอาจารย์ในสถาบันผลิตครู นอกจากนี้ยังเสนอว่ามหาวิทยาลัยเปิดควรจะทำหน้าที่พัฒนาครูประจำการมากกว่าการที่จะผลิตนักศึกษาครูขึ้นใหม่

1.3 หลักสูตรและกิจกรรมการผลิตครู พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรการผลิตครูในปัจจุบันยังค่อนข้างล้าสมัย การปลูกฝังค้ำคุณธรรมจริยธรรมน้อยเกินไป สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การสำรวจความต้องการของผู้ใช้ครูก่อนร่างหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรใหม่มีลักษณะบูรณาการยึดหยุ่นและเหมาะสม การปรับปรุงระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเน้นการปลูกฝังค้ำคุณธรรมจริยธรรม

2. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูค้ำงานการใช้ครู

2.1 การคัดเลือกและสรรหาคัดเลือกเข้าสู่อาชีพครู ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิธีการคัดเลือกและสรรหาคัดเลือกเข้าสู่อาชีพครูยังไม่เหมาะสม เครื่องมือการคัดเลือกวัดได้ไม่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ครู สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดให้บุคคลที่จะเป็นครูผ่านการอบรมค้ำงานวิชาชีพครูเสียก่อน การสร้างเครื่องมือวัดความถนัด ทัศนคติ ความสนใจ และบุคลิกภาพ

2.2 การมอบหมายหน้าที่การงานครู ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอัตราค่าจ้างครูยังไม่เหมาะสม การมอบหมายงานเกินหน้าที่และการมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถของครู สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือการโยกย้ายครูที่มีอยู่ไปสอนให้ใกล้เคียงส่วนเสมอกันในแต่ละท้องถิ่น การลดงานพิเศษต่างๆ ของครูลง การคัดเลือกครูที่มีความสามารถทางการสอนทำหน้าที่นี้แทนครูที่บรรจุใหม่

2.3 ค่าตอบแทนการทำงาน สวัสดิการ และการพัฒนาครู ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูไม่ค่อยได้มีโอกาสงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การจัดระบบการขึ้นเงินเดือนครูยังไม่เหมาะสม การจัดสวัสดิการครูยังไม่เพียงพอและทั่วถึง สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ กำหนดนโยบายสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสงานในโรงเรียนต่าง ๆ แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดระบบการขึ้นเงินเดือนครูเสียใหม่ โดยพิจารณาให้วิชาชีพครูเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศ

3. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครู

3.1 การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจุบันยังขาดหน่วยงานทำหน้าที่ด้านการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูโดยตรง และยังขาดระบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ทบทวนมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการควรร่วมกันเป็นกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่บริหารการศึกษาทุกระดับ การแก้ไขกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับครูให้สอดคล้องกัน การกำหนดมาตรการเด็ดขาดที่จะขจัดครูที่ทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงออกไป ตลอดจนการกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.2 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าขาดการวางนโยบายและแผนงานที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง และภาพพจน์ของครูโดยทั่วไปยังไม่ดีพอ สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดนโยบายส่งเสริมวิชาชีพครูให้แน่ชัด กระทรวงศึกษาธิการควรเน้นความสำคัญของวิชาชีพครู การรณรงค์ให้สังคมเห็นว่าครูส่วนใหญ่เป็นคนดี การปลูกฝังการดำรงชีวิตครูให้ดียิ่งขึ้น ไม่พุ่มเพื่อยเกินฐานะ

Thesis Title   Guidelines for the Promotion of Teaching
                                 Profession According to the Opinions of
                                 The Teaching Profession Experts

Name   Mrs. Chuthanart Phucharoen

Thesis Advisor   Associate Professor Chanita Rukspollmuang, Ph.D.

Department   Foundations of Education

Academic Year   1986

ABSTRACT

The main purpose of this research was to study the opinions of teaching profession experts concerning the problems and guidelines for the promotion of teaching profession.

Delphi technique was applied to analyse the opinions of 24 experts. The data on the problems of teaching profession were collected from open-ended questionnaire. Guidelines for the promotion of teaching profession were analysed from the 3-round-questionnaires by means of median, mode and interquartile range.

Findings :

1. Problems and Guidelines for Teacher Production.

1.1 Selection of students. Most of the experts indicated that too many students were produced and the selection system was inappropriate. As for the guidelines, they suggested that the government should organize an office which would act as the coordinator between the producer and the utilizer of the teachers. Scholarships and working guarantee should be provided. Selection of the students by the province was strongly proposed. Moreover, it was suggested that personality and aptitude tests should be constructed.

1

1.2 Teaching Institution. Most of the experts agreed that the quality of the graduates from teaching institutions do not meet the needs of the teacher utilizers. Lack of coordination among teaching institutions, inappropriate distribution of personels and resources, and the insufficient experiences of the teacher were also indicated as the main problems. Clearly stated policy on teacher production, more academic service role to the local schools, appropriate distribution of personel, and selection of experienced teachers were strongly proposed as the promotion guidelines. Also it was recommended that open university should modernse the present posted teachers rather than produce more teacher graduates.

1.3 Curriculum and Activities. Out-of-data curriculum and insufficient inculcation of moral and ethics were indicated by the experts. As for the guidelines, assessment of the teacher utilizers' needs prior to curriculum construction; more integrated, flexible and appropriate curriculum; revision of professional training program, and more emphasis on moral and ethical inculcation were strongly proposed.

2. Problems and Guidelines for Teacher utilization.

2.1 Selection and recruitment of teacher. Most of the experts opined that the methods for selecting and recruiting teachers were inappropriate. Selection tools did not correspond to the needs of teacher utilization. As regards the guideline, it was highly recommmeded that qualified teachers should at least pass the teacher training program. Besides, the tools for testing skill, attitudes, personal interests and personality should also be constructed.

2.2 Designation of teachers' responsibility. Most of the experts recognized that the distribution of teacher power force was still undesirable. The assignment

of works was sometimes over responsibility as well as unparallel to the teachers' capabilities. The solvable guidelines proposed were the proportionate allocation of teachers in each local area, the diminution of teachers' extra duties, along with the selection of highly experienced teachers to supervise the newly recruited ones.

2.3 Working remuneration, welfare and teachers' development. It was perceived by the experts that teachers were deprived of the opportunity to observe and exchange their expenses. The process for salary promotion consideration was not suitable and the facilitation for teachers' welfare was not all over and adequate. It was recommended that guidelines which should indeed adopted for practice was the issuance of policy for encouraging the teachers to acquire more opportunities for school observations. Besides, there should be a new management of salary promotion system by regarding the teachers' profession as the essential basis for country development.

3. Problems and Guidelines for Control and Promotion of Teacher Profession.

3.1 Teacher profession's standard control. It was acknowledged by the experts that an organization for directly controlling the standardization of teachers' profession along with the appropriate and continuous system for standard control were presently still lacked. On this matter, it was proposed that Ministry of University affairs and Ministry of Education should be integrated to be Ministry of National Education so as to perform its functions of educational administration at all levels. Furthermore, it was suggested that laws concerning teachers should be amended to be more conformable. A resolute criteria for eliminating the undisciplined teachers should also be created, and finally the vocational certificate should be issued.

3.2 Teacher profession's standardization
promotion. Most of the experts admitted that a systematic planning and policy formulation was still lacked. It was strongly recommended that there should be a concrete policy for teachers' profession promotion. Ministry of Education should focus much emphasis on this profession. Additionally, campaigns for manifesting the decency of teachers should be launched as well as the teachers' mediocre way of living should also be implanted.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ คร.ชนิตา รัชพลเมือง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุม
การหาวิจัยได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จบริบูรณ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนของ คุณโชติ บุญมงคล ซึ่งเป็นทุนสนับสนุนการ
วิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายเคโซ สวานานนท์ อธิบดีกรมการฝึกหัดครู นายจรูญ มิสินทร์
เลขาธิการคุรุสภา คร.กมล สุขประเสริฐ รองอธิบดีกรมวิชาการ
คร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครู และ คร.จันทร์
ชุ่มเมืองมัท ห้วนหน้ากองมาตรฐานวิชาชีพคุรุสภา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านแรกที่
กรุณาให้สัมภาษณ์เพื่อกำหนดกรอบของการวิจัย

การสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทุงคสวัสดิ์ อาจารย์ คร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ภาควิชา
สารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.อมรชัย
ตันติเมฆ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ และ คร.จันทร์ ชุ่มเมืองมัท

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และหน่วยราชการ
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู จำนวน 24 ท่าน และได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ
จาก คุณประยูร ศรีสุขชนกุล คุณประเทือง ฉิมไพบูลย์ คุณศิริภา กระจ่างทอง
คุณสุวนา อิมสุคจิตร และคุณประทุม ภูเจริญ ซึ่งได้ให้กำลังใจและสนับสนุนการทำ
วิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวข้างต้น จึงขอขอบพระคุณ
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จุฑานาถ ภูเจริญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ท

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	วิชาชีพครู: ความเป็นมา สภาพปัจจุบันและปัญหา.....	8
	องค์กรวิชาชีพครู.....	24
	การยกระดับวิชาชีพครู.....	29
	คุณลักษณะและเกณฑ์มาตรฐานของครู.....	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู.....	45
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	วิธีวิจัย.....	60
	กลุ่มตัวอย่าง.....	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือ.....	63
การตรวจสอบเครื่องมือ.....	65
การเก็บและรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	101
สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการผลิตครู.....	102
สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการใช้ครู.....	105
สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านความคุ้มครองและส่งเสริมวิชาชีพครู.....	107
อภิปรายผลการวิจัย.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	141
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	141
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย.....	146
ภาคผนวก ค. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2	185
ภาคผนวก ง. เหตุผลของการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	189
ประวัติผู้เขียน.....	200

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการจำแนกผู้ทรงคุณวุฒิตามหน่วยงาน.....	62
2	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางค่านการคัดเลือกนักศึกษาคครู เรียงจากคามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	82
3	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางค่านสถานันผลิตครู เรียงจากค มัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	84
4	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางค่านหลักสูตรและกกิจกรรม เรียงจาก คามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	87
5	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการคัดเลือกและสรรหาบุคคลเข้าสู่ อาชีพครู เรียงจากคามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	89
6	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางค่านการมอบหมายหน้าที่การงานครู เรียงจากคามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	91
7	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางค่านการมอบหมายหน้าที่สวัสดิการ และการพัฒนาครู เรียงจากคามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	93
8	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางค่านการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ เรียงจากคามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	95
9	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู เรียงจากคามัธยมฐานสูง สุกลงมา.....	98